

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n muuttamisesta sekä laiksi eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että liikevaihtovero korotettaisiin vuoden 1989 joulukuun alusta lukien 17 prosenttiin. Korotettua verokantaa sovellettaisiin vuoden 1991 alusta lukien myös niihin vuokraeriin, jotka perustuvat ennen lain voimaantuloa tehtyihin vuokrasopimuksiin.

Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero ehdotetaan korotettavaksi vuoden 1990 alusta lukien 17 prosenttiin. Niihin vakuutusmaksuihin, jotka perustuvat ennen lain voimaantuloa

tehtyihin vakuutusopimuksiin, sovellettaisiin korotettua verokantaa vuoden 1990 toukokuun alusta lukien.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1990. Liikevaihtoverolain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1989. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Liikevaihtovero

Liikevaihtoverolain 16 §:n (945/82) 1 momentin mukaan liikevaihtoveron määrä on 16 prosenttia myynnin verotusarvosta. Tavarahan maahantuonnissa, jossa vero lasketaan tavarahan liikevaihtoverottomasta arvosta, liikevaihtovero on 19,05 prosenttia tullausarvosta. Maahantuonnissa suoritettavan liikevaihtoveron määrästä säädetään liikevaihtoverolain 27 §:n 1 momentissa (10/86). Liikevaihtoverolain 16 §:n 2 momentin mukaan liikevaihtovero on 19,05 prosenttia myös silloin, kun liikevaihtoveroa suoritetaan liikevaihtoverolain 6 §:n 2 momentin nojalla ulkomaalaisen Suomessa tekemästä työsuorituksesta.

Liikevaihtoveroa on 26 päivänä toukokuuta 1989 annetulla lailla (464/89) korotettu väliai-

kaisesti puolella prosenttiyksiköllä. Laki on voimassa 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisen ajan. Liikevaihtoveron korottaminen liittyi vuoden 1989 keväällä toteutettuun revalvaatiotarkistukseen. Liikevaihtoveron korottamisella pyrittiin vähentämään revalvaatiosta aiheutuvaa kulutusmahdollisuuksien kasvua.

Yksityisen kulutuksen kasvu on jatkunut edelleen ennakoitua voimakkaampana. Yksityisen kulutuksen kasvun hillitsemiseksi ehdotetaan, että liikevaihtovero korotettaisiin vuoden 1989 joulukuun alusta lukien 17 prosenttiin. Tavarahan maahantuonnissa ja liikevaihtoverolain 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa työsuorituksissa vero olisi 20,48 prosenttia.

Liikevaihtoveron korottaminen nostaa kulluttajahintaindeksiä noin 0,6 prosentilla. Elin- tarvikkeiden hintojen nousu jää kuitenkin vähäiseksi, koska peruselintarvikkeista saa tehdä liikevaihtoverotuksessa alkutuotevähennyksen.

Alkutuotevähennyksen vuoksi alkutuotteen osuus elintarvikkeen hinnasta jää verottomaksi ja vero rasittaa vain elintarvikkeen jakelutannuksia ja kaupan myyntipalkkiota. Liikevaihtoveron korottaminen ei nostaa maito- ja lihatuotteiden hintoja, koska maidosta ja lihasta tehtävä korotettu alkutuotevähennys poistaa maito- ja lihatuotteiden liikevaihtoverorasituksen.

1.2. Vakuutusmaksuvero

Pysyvästi voimassa olevassa liikevaihtoverolaissa veron määrä on 16 prosenttia. Saman suuruisia veroa kannetaan eräistä vakuutusmaksuista. Vakuutusmaksuverosta säädetään eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa (664/66). Liikevaihtoveron ja vakuutusmaksuveron määrät ovat liikevaihtoveron väliaikaista korotusta lukuun ottamatta olleet samansuuruiset.

Liikevaihtovero on ehdotettu korotettavaksi vuoden 1989 joulukuun alusta lukien 17 prosenttiin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös vakuutusmaksuvero korotettaisiin 16 prosentista 17 prosenttiin. Koska osa vakuutusmaksuista veloitetaan vuosittain, vakuutusmaksuveroa ehdotetaan korotettavaksi vasta vuoden 1990 alusta lukien.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Liikevaihtoveron korottaminen lisää liikevaihtoveron tuottoa noin 2,5 miljardilla markalla vuodessa.

Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavan veron korottaminen lisää veron tuottoa noin 100 miljoonalla markalla vuodessa. Vuonna 1990, jolloin korotettua verokantaa sovelletaan vasta toukokuun alusta kaikkiin vakuutusmaksuihin, veron tuotto lisääntyy arviolta noin 50 miljoonalla markalla.

3. Säättämisjärjestys

Lakiehdotukset olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavaa veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

4. Voimaantulo

Liikevaihtoverolain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä joulukuuta 1989. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

Verotus- ja oikeuskäytännössä on tavarannuokraukseen sovellettavan liikevaihtoverokannan osalta katsottu ratkaisevaksi se, milloin tavara on toimitettu vuokralleottajalle. Ennen liikevaihtoveron korottamista toimitetusta tavarasta maksettuihin vuokraeriin on korotetun verokannan voimassa ollessa sovellettu vuokratun tavarannuokitusajankohdan mukaista verokantaa, jos vuokrasuhteen sopimusehdot ovat pysyneet muuttumattomina. Sovellettavaa käytäntöä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena eikä kulutusverotuksen yleisten periaatteiden mukaisena. Tämän vuoksi ehdotetaan liikevaihtoverolain muuttamista koskevan lain voimaantulosäännöksen 3 momenttiin sisällytettäväksi säännös, jonka mukaan korotettua verokantaa sovellettaisiin niihin vuokraeriin, jotka on veloitettu tai jotka ovat kertyneet lain voimaantulon jälkeisiltä vuokrausajalta. Koska ehdotettu muutos merkitsee muutosta vakiintuneeseen verotuskäytäntöön, tulisi sopimusosapuolille varata mahdollisuus sopeutua uuteen käytäntöön. Tämän vuoksi ehdotetaan, että korotettua verokantaa sovellettaisiin vasta niihin vuokraeriin, jotka on veloitettu tai jotka ovat kertyneet 1 päivästä tammikuuta 1991 tai sen jälkeiseltä vuokrausajalta.

Eräistä vakuutusmaksuista perittävän veron säätämisen ja veron korottamisen yhteydessä on uusia veroseuraamuksia sovellettu vain sellaiseen vakuutusmaksuun, joka perustuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen tehtyyn, uudistettuna jatkuvaan taikka voimaan tulleen vakuutusmaksuun sekä sellaiseen lain voimaantulopäivän jälkeen kertyneeseen tai maksettuihin vakuutusmaksuun, jota koskevissa viranomaisen vahvistamissa maksuperusteissa on otettu huomioon laissa tarkoitettu vero. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa tarkoitettujen vakuutusmaksujen saattamiseksi verotuksellisesti samanarvoiseen asemaan ehdotetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain muuttamista koskevaa lakia sovellettavaksi myös sellaisiin vakuutusmaksuihin, jotka perustuvat ennen tämän lain voimaantuloa teh-

tyihin vakuutusopimuksiin. Jotta vakuutus-
sopimusten osapuolilla olisi mahdollisuus va-
rautua ehdotettuun muutokseen, ehdotetaan
korotettua veroa sovellettavaksi vasta 1 päivästä
toukokuuta 1990 alkaen kertyneisiin ja mak-
settuihin vakuutusmaksuihin, jotka perustuvat

ennen 1 päivää tammikuuta 1990 tehtyihin
vakuutusopimuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Edus-
kunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdot-
ukset:

1.

Laki

liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihto-
verolain 16 § ja 27 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 16 § 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (945/82) ja 27 §:n 1
momentti 10 päivänä tammikuuta 1986 annetussa laissa (10/86), näin kuuluviksi:

16 §

Veron määrä on 17 prosenttia myynnin vero-
tisarvosta.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa ta-
pauksessa vero on 20,48 prosenttia siitä mää-
rystä, jolla verovelvollista on työstä veloitettu.

27 §

Veron määrä on 20,48 prosenttia maahan
tuodun tavaran tullausarvolain (906/80) nojal-
la määrätystä tullausarvosta. Sellaisesta tava-
rasta, jonka tullausarvoa määrättäessä on otet-
tava huomioon tullausarvolain 10 a §, veron
määrä lasketaan kuitenkin siitä arvosta, mikä
tullausarvo olisi, jos mainittua lainkohtaa ei
sovellettaisi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulu-
kuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan, milloin myyty tai
vuokrattu tavara on toimitettu, telepalvelu teh-
ty, tavara luovutettu tullivalvonnasta tai otettu
käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoituk-
seen 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen.
Jos tavaran toimittaminen tai työsuorituksen
tekeminen on lain voimaantullessa kesken, so-
velletaan tätä lakia vain niihin tavaroihin, jot-
ka toimitetaan asennuspaikalle tämän lain voi-
maantulopäivänä tai sen jälkeen, sekä työsuorituksen
siihen osaan, joka tapahtuu tämän
lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Niihin
tavaroihin, jotka toimitetaan asennuspaikalle
ennen tämän lain voimaantuloa, sekä työsuorituksen
siihen osaan, joka tapahtuu ennen tä-
män lain voimaantuloa, sovelletaan liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (464/89) säännöksiä.

toverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muutta-
misesta annetun lain (464/89) säännöksiä.

Sen estämättä mitä edellä 2 momentissa on
säädetty, sovelletaan lain 16 §:n 1 momenttia
myös niihin vuokraeriin, jotka on veloitettu tai
jotka ovat kertyneet 1 päivästä tammikuuta
1991 tai sen jälkeiseltä vuokrakaudelta.

Verovelvollinen, jota on laskutettu tai muu-
toin veloitettu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai
sen jälkeen tavaroista, jotka on toimitettu
hänelle ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, saa
liikevaihtoverolain (532/63), eräitä tuotannollisia
investointeja koskevista poikkeuksista liike-
vaihtoverolakiin annetun lain (875/82), ener-
giainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä
annetun lain (547/86) sekä eräitä elintarvikkeita
koskevista poikkeuksista liikevaihtoverola-
kiin annetun lain (915/78) säännöksistä poike-
ten vähentää myyntinsä verotusarvoa laskies-
saan vain määrän, joka vastaa kuuttatoista
seitsemättätoista (16/17) osaa mainittujen
säännösten mukaisen vähennyksen määrästä.
Sen estämättä, mitä liikevaihtoverolain 16 ja
27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun
lain voimaantulosäännöksen 3 momentissa on
säädetty, saa verovelvollinen, jota on laskutet-
tu tai veloitettu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai
sen jälkeen tavaroista, jotka on toimitettu
hänelle 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän
marraskuuta 1989 välisenä aikana, vastaavasti
vähentää vain määrän, joka vastaa kuuttatois-
ta ja puolta seitsemättätoista (16,5/17) osaa
vähennyksen määrästä.

Jos tavara on luovutettu tullivalvonnasta
ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, mutta tullattu
1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen,

vähennysoikeus on edellä säädetyn tavoin kuusitoista seitsemättätoista (16/17) osaa. Jos tavara on luovutettu tullivalvonnasta 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisenä aikana, mutta tullattu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen, vähennysoikeus on kuusitoista ja puoli seitsemättätoista (16,5/17) osaa.

Jos vuokraera on laskutettu tai muutoin veloitettu 1 päivänä tammikuuta 1991 tai sen

jälkeen tätä aikaisemmalta vuokrakaudelta ja tavara on toimitettu vähennykseen oikeutetulle verovelvolliselle ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, vähennysoikeus on edellä säädetyn tavoin kuusitoista seitsemättätoista (16/17) osaa, tai jos tavara on toimitettu 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisenä aikana, kuusitoista ja puoli seitsemättätoista (16,5/17) osaa.

2.

Laki

eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain 3 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1036/82), näin kuuluvaksi:

3 §

Veron määrä on 17 prosenttia vakuutusmaksuista, johon vero sisältyy.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen vakuutusmaksuun, joka perustuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen tehtyyn, uudistettuna jatkuvaan taikka voimaan tulleeseen vakuutus-

sopimukseen. Tätä lakia sovelletaan myös sellaiseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen kertyneeseen tai maksettuaan vakuutusmaksuun, jota koskevissa viranomaisen vahvistamissa maksuperusteissa on otettu huomioon tässä laissa tarkoitettu vero. Lakia sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 1990 alkaen myös niihin kertyneisiin tai maksettuihin vakuutusmaksuihin, jotka perustuvat ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin vakuutus sopimuksiin.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1989

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

1.

Laki**liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain 16 § ja 27 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 16 § 17 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (945/82) ja 27 §:n 1 momentti 10 päivänä tammikuuta 1986 annetussa laissa (10/86), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

16 §

Veron määrä on 16 prosenttia myynnin verotusarvosta.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa vero on 19,05 prosenttia siitä määrästä, jolla verovelvollista on työstä veloitettu.

27 §

Veron määrä on 19,05 prosenttia maahan tuodun tavaran tullausarvolain (906/80) nojalla määrätystä tullausarvosta. Sellaisesta tavarasta, jonka tullausarvoa määritettäessä on otettava huomioon tullausarvolain 10 a §, veron määrä lasketaan kuitenkin siitä arvosta, mikä tullausarvo olisi, jos mainittua lainkohtaa ei sovellettaisi.

Ehdotus

16 §

Veron määrä on 17 prosenttia myynnin verotusarvosta.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa vero on 20,48 prosenttia siitä määrästä, jolla verovelvollista on työstä veloitettu.

27 §

Veron määrä on 20,48 prosenttia maahan tuodun tavaran tullausarvolain (906/80) nojalla määrätystä tullausarvosta. Sellaisesta tavarasta, jonka tullausarvoa määritettäessä on otettava huomioon tullausarvolain 10 a §, veron määrä lasketaan kuitenkin siitä arvosta, mikä tullausarvo olisi, jos mainittua lainkohtaa ei sovellettaisi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 1989.

Tätä lakia sovelletaan, milloin myyty tai vuokrattu tavara on toimitettu, telepalvelu tehty, tavara luovutettu tullivalvonnasta tai otettu käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoitukseen 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen. Jos tavaran toimittaminen tai työsuorituksen tekeminen on lain voimaantullessa kesken, sovelletaan tätä lakia vain niihin tavaroihin, jotka toimitetaan asennuspaikalle tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, sekä työsuorituksen siihen osaan, joka tapahtuu tämän lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Niihin tavaroihin, jotka toimitetaan asennuspaikalle ennen tämän lain voimaantuloa, sekä työsuorituksen siihen osaan, joka tapahtuu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain (464/89) säännöksiä.

Sen estämättä mitä edellä 2 momentissa on säädetty, sovelletaan lain 16 §:n 1 momenttia

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myös niihin vuokraeriin, jotka on veloitettu tai jotka ovat kertyneet 1 päivästä tammikuuta 1991 tai sen jälkeiseltä vuokrakaudelta.

Verovelvollinen, jota on laskutettu tai muutoin veloitettu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen tavaroista, jotka on toimitettu hänelle ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, saa liikevaihtoverolain (532/63), eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain (875/82), energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain (547/86) sekä eräitä elintarvikkeita koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain (915/78) säännöksistä poiketen vähentää myyntinsä verotusarvoa laskiessaan vain määrän, joka vastaa kuuttatoista seitsemättätoista (16/17) osaa mainittujen säännösten mukaisen vähennyksen määrästä. Sen estämättä, mitä liikevaihtoverolain 16 ja 27 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 3 momentissa on säädetty, saa verovelvollinen, jota on laskutettu tai veloitettu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen tavaroista, jotka on toimitettu hänelle 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisenä aikana, vastaavasti vähentää vain määrän, joka vastaa kuuttatoista ja puolta seitsemättätoista (16,5/17) osaa vähennyksen määrästä.

Jos tavara on luovutettu tullivalvonnasta ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, mutta tullattu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen, vähennysoikeus on edellä säädetyn tavoin kuusitoista seitsemättätoista (16/17) osaa. Jos tavara on luovutettu tullivalvonnasta 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisenä aikana, mutta tullattu 1 päivänä joulukuuta 1989 tai sen jälkeen, vähennysoikeus on kuusitoista ja puoli seitsemättätoista (16,5/17) osaa.

Jos vuokraera on laskutettu tai muutoin veloitettu 1 päivänä tammikuuta 1991 tai sen jälkeen tätä aikaisemmalta vuokrakaudelta ja tavara on toimitettu vähennykseen oikeutetulle verovelvolliselle ennen 1 päivää kesäkuuta 1989, vähennysoikeus on edellä säädetyn tavoin kuusitoista seitsemättätoista (16/17) osaa, tai jos tavara on toimitettu 1 päivän kesäkuuta 1989 ja 30 päivän marraskuuta 1989 välisenä aikana, kuusitoista ja puoli seitsemättätoista (16,5/17) osaa.

2.

Laki**eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain 3 §, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1036/82), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

3 §

Veron määrä on 16 prosenttia vakuutusmaksuista, johon vero sisältyy.

Ehdotus

3 §

Veron määrä on 17 prosenttia vakuutusmaksuista, johon vero sisältyy.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Tätä lakia sovelletaan sellaiseen vakuutusmaksuun, joka perustuu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen tehtyyn, uudistettuna jatkuvaan taikka voimaan tulleeseen vakuutus-sopimukseen. Tätä lakia sovelletaan myös sellaiseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen kertyneeseen tai maksettuihin vakuutusmaksuun, jota koskevissa viranomaisen vahvistamissa maksuperusteissa on otettu huomioon tässä laissa tarkoitettu vero. Lakia sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 1990 alkaen myös niihin kertyneisiin tai maksettuihin vakuutusmaksuihin, jotka perustuvat ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin vakuutus-sopimuksiin.

